

USPON I PAD MAKEDONSKOG NACIONALISTICKOG "SOUMENA"

Author: [Ana Petruseva](#)

Iako je svojevremeno slavljen kao spasilac nacije, Ljubeta Boskoskog su – nakon sto je postao posljednji haski optuzenik – napokon napustili i njegovi najvatreniji medijski promotori

Onima koji su upoznati s kontroverznom karijerom bivseg makedonskog ministra unutrasnjih poslova, Ljubeta Boskoskog, ni najnovija vijest o tome da je Haski tribunal protiv njega podigao optuznicu za ratne zlocine ipak nece predstavljati iznenadjenje.

Kao gorljivi pristalica radikalnih mjera u sukobima koji su s albanskim pobunjenicima izbili 2001., elegantni Boskoski bio je miljenik makedonskih medija i uzivao veliku popularnost u najsirim slojevima stanovnistva.

No, naklonost novinara izgubio je nakon incidenta s raketnim bacacem u kojem je jedan izvjestilac tesko povrijedjen.

Popularnost mu je i dodatno pala kada je, zbog optuzbe da je policija odgovorna za ubojstvo sedmorice imigranata, prosle godine pobjegao u Hrvatsku, u kojoj – kao osoba s dvostrukim drzavljanstvom – posjeduje hotel.

U Hrvatskoj se Boskoski vec nalazi u pritvoru, gdje je u studenom/novembru, u ocekivanju istrage o spomenutom zlocinu, bio saslusan i povodom policijske akcije koja se u kolovozu/augustu 2001. odigrala u makedonskom selu Ljuboten, kada je stradalo deset albanskih civila.

Boskoski ima 44 godine. Vise od jednog desetljeća radio je u Hrvatskoj, gdje je pocetkom devedesetih sudjelovao i u ratu. Na makedonskoj politickoj sceni pojavljuje se 1998., kada njegova stranka, nacionalisticki VMRO-DPMNE, postize znacajan uspeh na parlamentarnim izborima.

Prvo obavlja duznost zamjenika makedonske kontraobavjestajne agencije, a zatim tajnika ministarstva unutrasnjih poslova. Ministar policije postaje 2001., dva mjeseca nakon izbivanja etnickog nasilja.

S tog polozaja Boskoski je u vise navrata pozivao na bezuvjetnu i sveobuhvatnu ofanzivu protiv albanskih pobunjenika. U tu svrhu je formirao i specijalnu policijsku jedinicu od 1.400 clanova, koja je svoj naziv – "Lavovi" – dobila po hotelu u Hrvatskoj ciji je ministar vlasnik i istoimenoj etiketi crnog vina ciji je on proizvođjac.

Poznati po svojoj nimalo suptilnoj taktici, "Lavovi" su u vise navrata upadali u pretežno albanska podrucja, cime su dotadasnje povremeno nasilje doveli do same ivice bespostednog gradjanskog rata.

Tokom mirovnih pregovora u Ohridu, kojima su u kolovozu/augustu 2001. okoncani sukobi, Boskoski je koristio svaku priliku da napadne strane diplomate koji su pregovore nadzirali, optuzujuci ih za pretjeranu naklonost prema Albancima.

Medjunarodni su ga predstavnici, sa svoje strane, oduvijek tretirali kao radikalnog nacionalistu, pri cemu su ga neslužbeno opisivali i kao "opasnog ludjaka" i "klauna".

I nakon potpisivanja Ohridskog mirovnog sporazuma, danasnji je haski optuzenik nastavio ugrozavati krhki mirovni proces. Tako je u studenom/novembru 2001., nekoliko dana prije no što je makedonski parlament usvojio izmjene ustava predviđene spomenutim sporazumom, Boskoski – usprkos upozorenjima pristiglim od strane međunarodne zajednice – svoje Lavove poslao u akciju osiguravanja navodnih masovnih grobnica u Tetovu.

Nakon što su na državnoj televiziji emitirani snimci hapsenja izvjesnog broja Albanaca, albanski su pobunjenici u znak odmazde organizirali zasjedu u kojoj su poginula trojica policajaca. Tako je izbila nova kriza, tokom koje su makedonski i međunarodni predstavnici održali niz sastanaka u nastojanju da primire situaciju, dok je Boskoski uporno odbijao preuzeti odgovornost za posljedice svojih postupaka.

VMRO-DPMNE gubi vlast 2002., ali se Boskoski ne odriče političkih ambicija. Nakon pogibije predsjednika Borisa Trajkovskog u avionskoj nesreći početkom 2004., on čak podnosi predsjedničku kandidaturu, koju državna komisija odbija zbog odredbe po kojoj kandidat može biti samo osoba koja je posljednjih 15 godina neprekidno boravila u Makedoniji.

Boskoski je tu odluku kritizirao kao političku. Zajedno s bivšim premijerom Ljupcom Georgijevskim, pozvao je na bojkot predsjedničkih izbora, ali ga u tome ipak nije podržao i VMRO-DPMNE.

U citavom ovom razdoblju – od izbijanja sukoba 2001. do objavljivanja haske optužnice 2005. – nekada vrlo visok rejting koji je Boskoski uživao u makedonskom javnom mnjenju nezaustavljivo pada.

Tokom i nakon sukoba, njegov nacionalistički stav i titula jastreba rezultirali su time da su ga se Albanci plasili i prezirali ga, dok je među etničkim Makedoncima vazio za jednog od najpopularnijih političara.

Zbog svoje navike da se svima obraća s “brate” ili “sestro”, Boskoski je stekao nadimak “Brat Ljube”. Nosio je skupa odijela i upadljive sesire.

Bio je zaista miljenik medija, koji su pokazivali veliku sklonost ka njegovim dugim, patriotskim govorima o “otadžbini koja krvari”. Moglo bi se reći da je uvijek bio okružen novinarima i da su oni (ot)pratili svaki njegov korak.

Poznati pjevaci, veleposlanici i novinari okupljali su se u njegovom tradicionalnom podrumu u Skoplju, gdje su uzivali u vinu i dalmatinskom prsutu.

Medjutim, odnosi s medijima pogorsavaju se u svibnju/maju 2002., kada je na vojnoj vježbi “Lavova” Boskoski odlučio osobno demonstrirati vještinu rukovanja raketnim bacacem. Tom prilikom je jedan srpnel, odbivši se od okolnih stijena, izazvao eksploziju u kojoj je ranjeno troje ljudi, među kojima i jedan novinar.

“Zao mi je, ali takve stvari se desavaju”, izjavio je Boskoski pred kamerama još istog dana. No, bilo je već kasno: makedonski su se novinari ustremili na njega, zahtijevajući da bude proglašen odgovornim za incident, te bojkotirajući svaki događaj u kojem je on sudjelovao, kao i sve aktivnosti njegovog ministarstva.

Imidz Boskoskog pretrpio je novi udarac kada su iste godine njegove policijske snage ubile sedmoricu imigranata – jednog Indijca i šest Pakistanaca.

Prethodno je Boskoski ponosno objavio da je makedonska policija uhvatila i ubila sedmoricu "mudzahedina" (islamistickih teorista), koji su planirali napade na strane ambasade u Skoplju. "[Medjunarodna zajednica] napokon bi se trebala ukljuciti u opci rat protiv terorizma, umjesto sto citav teret te borbe prepusta Sjedinjenim Drzavama i Makedoniji", hvalio se on.

Takodje je pred medijima paradirao pokazujuci torbe s uniformama Oslobodilacke nacionalne armije (ONA), koje su pronadjene kod ubijenih imigranata, tvrdeci da se radi o dokazu povezanosti al-Kaide (al-Qaeda) i albanskih boraca u podrucju.

Usprkos tome, osoblje britanske, americke i njemacke ambasade tim je povodom ostalo krajnje rezervirano, tvrdeci da ne posjeduje nikakvu informaciju koja bi se ticala pripremanja spomenutih napada.

Najzad, konacni je udarac stigao u svibnju/maju, kada se u Vol Strit Dzurnalu (Wall Street Journal) pojavio clanak u kojem je otkriveno da sedmorica ubijenih zapravo nisu bili teroristi, nego ilegalni imigranti.

Grcki dnevni list Elefterotipija (Elefterotipia) prenio je kasnije i intervju s rodjacima ubijenih nastanjenim u Grckoj, koji su izjavili da su zrtve namjeravale doci u Atenu, jer su se nadale da ce tokom Olimpijskih igara uspjeti naci posao.

U prvi mah, medjunarodna zajednica nije ozbiljnije reagirala, ocigledno u strahu da bi novi sukob s Boskoskim mogao ugroziti proces reorganizacije policije u onim dijelovima Makedonije u kojima su se tenzije nastavile i nakon okoncanja sukoba.

Ali, pocevsi od rujna/septembra 2002., kada je stranka kojoj Boskoski pripada izgubila vlast, diplomati su sve glasnije pozivale vladu da istrazi spomenuti slucaj.

I tako je u svibnju/maju sljedece godine Boskoski postao prvi Makedonac koji se nasao na americkoj "crnoj listi" osoba koje predstavljaju prijetnju stabilnosti na Balkanu. Tim osobama zabranjen je ulazak u Ameriku, zamrznuta im je imovina, dok je americkim drzavljanima zabranjeno da im finansijski pomazu.

U svibnju/maju 2004., makedonske su vlasti napokon optuzile Boskoskog za ubojstvo sedmoro ljudi, nakon cega mu je, da bi se sudjenje odrzalo, parlament ukinuo imunitet. Medjutim, optuzenik je za to vrijeme pobjegao u Hrvatsku, uslijed cega je Skoplje – koje, buduci da se radi o osobi s dvojnim drzavljanstvom, nije imalo pravo traziti njegovo izrucenje – bilo prinudjeno ovaj slucaj prepustiti hrvatskim sudovima.

Od proslog rujna/septembra, Boskoski – koji tvrdi da su optuznice protiv njega iskonstruirali s ciljem da ga otjeraju s makedonske politicke scene – boravi u zatvoru u Puli (Hrvatska). Zagrebacke su ga vlasti 26. rujna/septembra optuzile za ubojstvo sedmorice imigranata.

Ana Petruseva je voditeljica projekta IWPR-a u Makedoniji.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/uspon-i-pad-makedonskog-nacionalistickog>